

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Materiály zpracované a inovované
v rámci projektu

Perspektivy krajinného managementu - inovace krajinářských disciplín

Číslo projektu: CZ.1.07/2.2.00/15.0080

Předmět: Technická a stavební mechanika
část: řešení tlaku násypu za opěrnou zdí a
posouzení stability opěrných zdí

PŘÍKLADY

1. a) Vyšetřete velikost tlaku násypu za opěrnou zdi. Násyp je z jílovité zeminy ve sklonu 15° . Úhel tření $\delta = 15^\circ$.

Rozměry opěrné zdi dle obrázku. Řešení proved'te graficky.

$$\gamma = 17 \text{ kNm}^{-3}$$

$$\varphi = 40^\circ$$

- b) Posud'te cihelnou zeď z cihel plných pálených, která je na základu z prostého betonu.

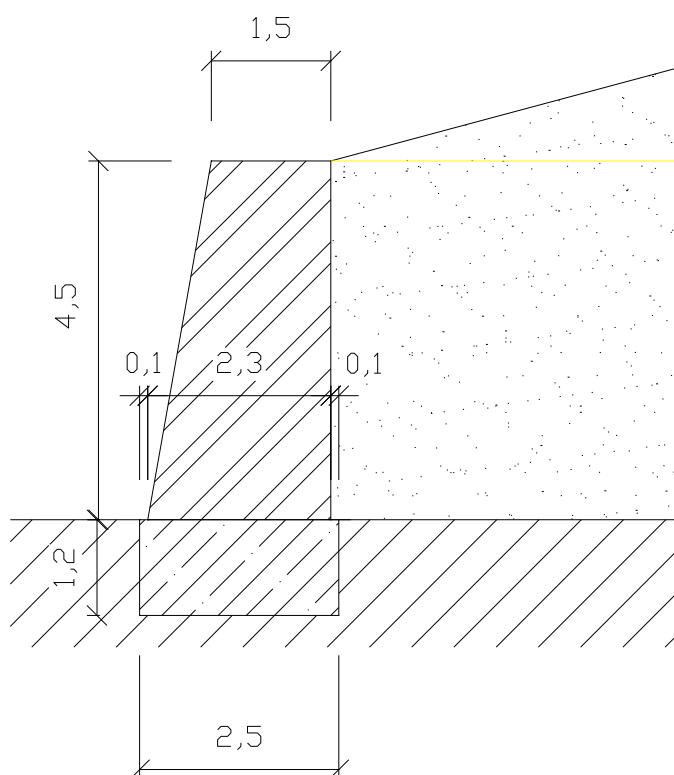
$$\gamma_z = 18 \text{ kNm}^{-3}$$

$$\gamma_b = 22 \text{ kNm}^{-3}$$

Výpočtové namáhání betonu v tlaku $R_{bc} = 4,5 \text{ MPa}$

Normová pevnost základové půdy $q_o = 0,35 \text{ MPa}$

Součinitel tření $f_o = 0,7$

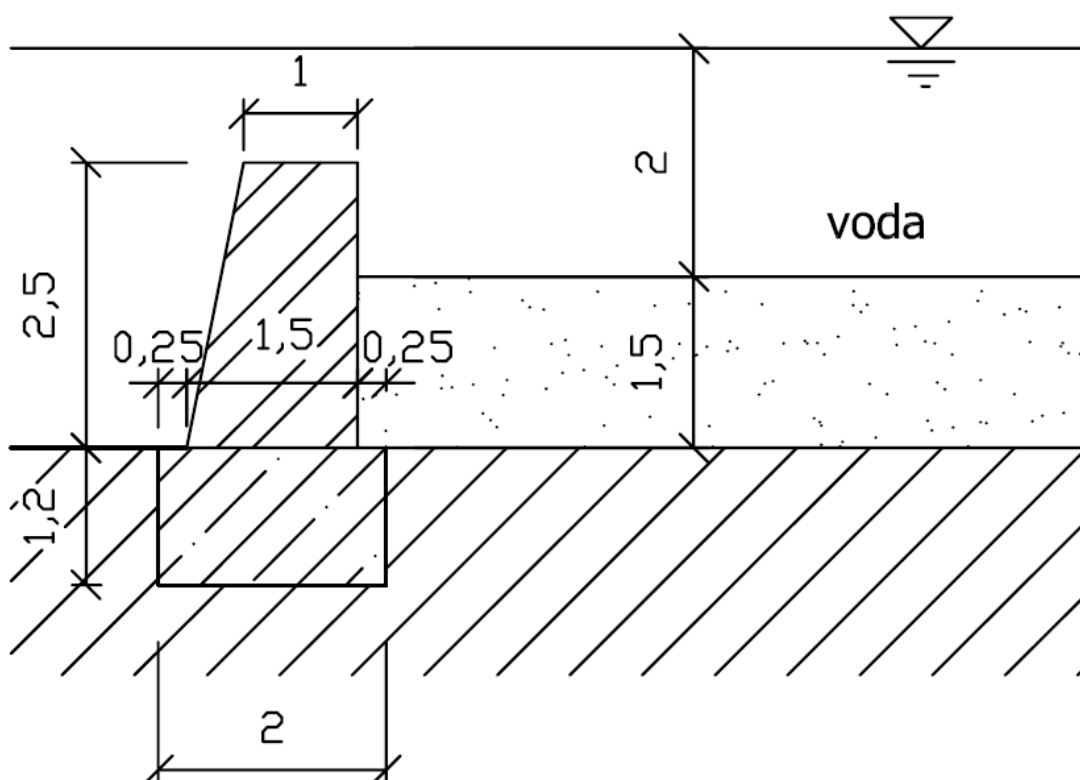
3. Posuďte opěrnou zeď navrženou dle nákresu, je-li opěrná zeď z kvádrového zdiva (z hutného kamene ($\gamma_{zdi} = 27 \text{ kNm}^{-3}$), působí-li na rubovou stěnu mokrý písek se štěrkem ($\varphi = 35^\circ$, $\gamma = 21 \text{ kNm}^{-3}$), zatížený vodou, jejíž maximální hladina dosahuje výšky 2m. Základ pod zdí je z prostého betonu ($\gamma_b = 22 \text{ kNm}^{-3}$). Základovou půdou je nesoudržná zemina.

Úhel tření $\delta = 15^\circ$.

Výpočtové namáhání betonu v tlaku: $R_{bc} = 4,5 \text{ MPa}$

Výpočtová pevnost základové půdy: $R_{du} = 0,4 \text{ MPa}$

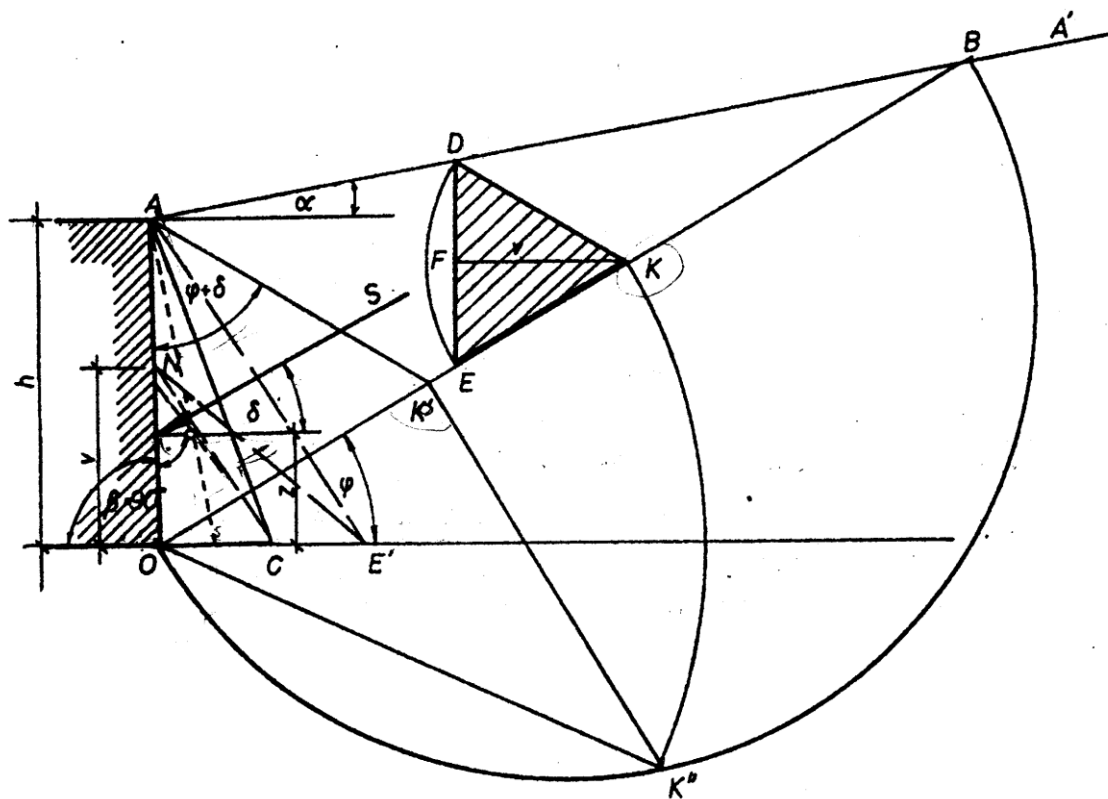
Součinitel tření: $f_o = 0,7$

TEORIE

Grafické řešení zemního tlaku:

1. V bodě O rubové plochy zdi sestrojíme od vodorovné pod úhlem φ rovinu přirozené sklonitosti OB.
2. V bodě A rubové plochy zdi sestrojíme od této plochy OA úhel $\varphi + \delta$, jehož rameno protne rovinu OB v bodě K'.
3. Sestrojíme střední geometricky úměrnou mezi OB a OK': nad OB sestrojíme půlkružnici, v bodě K' sestrojíme kolmici k OB, která protne půlkružnici v bodě K'', bod K'' sklopíme kolem O zpět na OB ($OK = OK''$), čímž obdržíme první vrchol tlakového trojúhelníka K.
4. Vedeme rovnoběžku KD $\parallel$ AK' a nakreslíme rovnoramenný trojúhelník KDE, kde KE = KD. Převedeme tlakový trojúhelník KDE na rovnoploché trojúhelník OCA při rubové ploše zdi. OE' = DE, ON = FK, NC $\parallel$ AE'. Plocha trojúhelníka OCA = ploše trojúhelníka OE'N = ploše trojúhelníka KDE.
5. Pak přímka AC je současně čarou poměrného tlaku a trojúhelník OCA plochou zatěžovací.

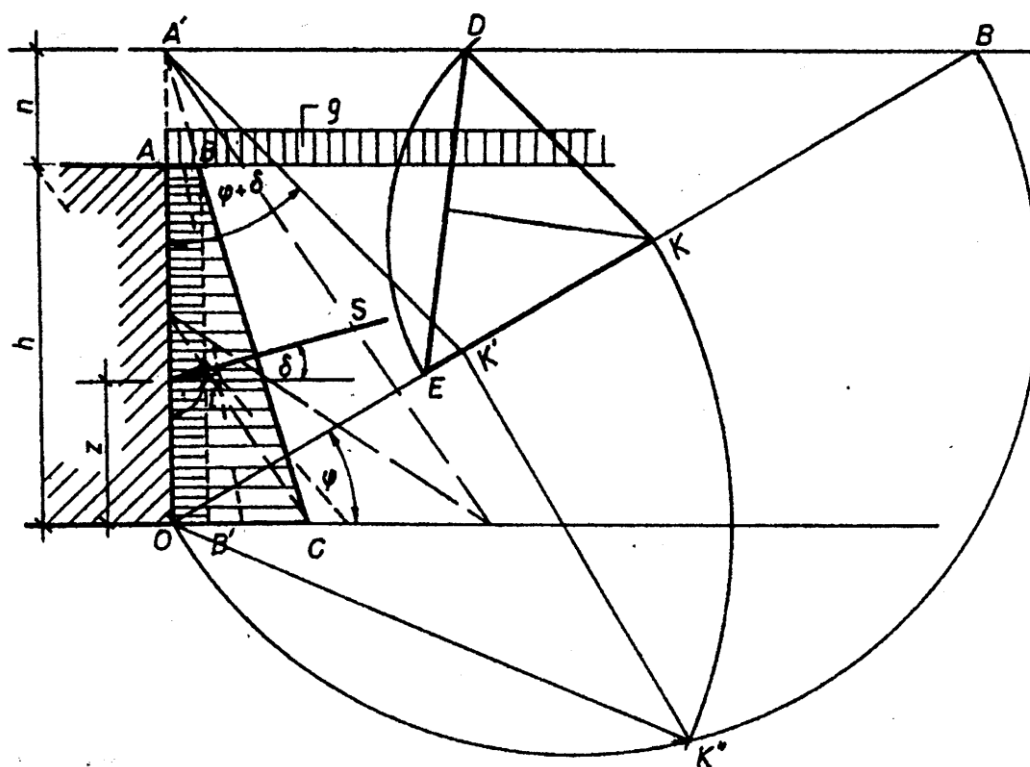
Tlak zeminy se zatíženým povrchem - zatížení rovnoměrným zatížením q nebo tíhou vodního polštáře

Toto zatížení převádíme na objemovou hmotnost zeminy γ tak, že zjišťujeme výšku n teoretického nadnáspy o stejné objemové hmotnosti zeminy γ , aby tento nadnásep působil ekvivalentním tlakem jako jeho rovnoměrné zatížení q nebo vodní polštář o výšce v .

- u rovnoměrného zatížení $n = \frac{q}{\gamma}$
- u vody $n = \frac{v \cdot \gamma_{\text{vody}}}{\gamma_{\text{násypu}}}$

Graficky zjistíme tlakový trojúhelník stejným způsobem jako v předchozí úloze s tím, že rovinu přirozené sklonitosti vedeme až k rovině teoretického nadnáspy.

Tlakový trojúhelník převedeme na rovnoplochy při rubové stěně zdi. Z trojúhelníka OCA' působí na opěrnou zeď pouze jeho část rovná výšce zdi. Proto velikost zemního tlaku se počítá z lichoběžníka $OCBA$. Působíště síly je ve výši těžiště tohoto lichoběžníka.

Kombinace zemního a hydrostatického tlaku

- Nejprve určíme redukovanou výšku $\underline{h}$ vodní hladiny (teoretický nadnásyp). K ní sestrojíme tlakový trojúhelník zeminy zatížené vodou a převedeme jej na rovnoplochy trojúhelník OCA' o výšce $\underline{h} + \underline{n}$ při rubové zdi.
- Velikost tlaku zeminy $\underline{S}$ je dána plochou lichoběžníka $OCBA$, jeho působiště je ve výši těžiště tohoto lichoběžníka na rubové stěně a směr působení pod úhlem φ od kolmice k rubové stěně v působišti.
- Pro výšku hladiny vodní $\underline{v}$ sestrojíme trojúhelník $O_v C_v A'_v$ vodního tlaku, z něhož však na zeď působí pouze lichoběžník $O_v C_v B_v A_v$. Velikost tlaku vody je dána tímto lichoběžníkem. Působiště síly je ve výši těžiště uvedeného lichoběžníka na rubové stěně zdi a směr působení je kolmý na rubovou stěnu.
- Pro posouzení stability zdi složíme oba výsledné tlaky (zeminy $\underline{S}$ a vody $\underline{V}$) ve výslednici $\underline{R}$.

